EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 11.7.2011
KOM(2011) 430 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

o vyhodnocení fungování rozhodnutí Rady 2005/387/SVV ze dne 10. května 2005 o výměně informací, hodnocení rizika a kontrole nových psychoaktivních látek,

{SEK(2011) 912 v konečném znění}

ZPRÁVA KOMISE

o vyhodnocení fungování rozhodnutí Rady 2005/387/SVV ze dne 10. května 2005 o výměně informací, hodnocení rizika a kontrole nových psychoaktivních látek,

1. ÚVOD

Nové psychoaktivní látky[1] jsou dostupné stále šířeji, a tempem, které nemá obdoby. Rychlost, s níž se objevují, a způsob distribuce jsou problémem pro zavedené postupy sledování, reakce na a kontroly užívání nových psychoaktivních látek podle zprávy Europolu za rok 2010 a podle Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)[2].

Rozhodnutí Rady 2005/387/JHA o výměně informací, hodnocení rizika a kontrole nových psychoaktivních látek přijeté dne 10. května 2005[3] (dále jen „rozhodnutí Rady“) zřizuje pro celou EU systém, který řeší tyto nové omamné a psychotropní látky vstupující na evropský trh. Zahrnuje výměnu informací (systém včasného varování) mezi členskými státy ohledně těchto látek, posuzování jejich rizika a v případě potřeby uložení kontrolních opatření a trestněprávních sankcí[4] v celé EU.

Toto hodnocení následuje po doporučeních protidrogového akčního plánu EU na období 2009–2012[5], které požaduje, aby Komise „vyhodnotila funkčnost“ tohoto rozhodnutí Rady „a případně jej pozměnila“. Komise to učinila za podpory EMCDDA, svého vědeckého výboru a agentury Europol. Členské státy poskytly příspěvek prostřednictvím průzkumu (dále jen „průzkum“)[6].

Hodnocení zdůrazňuje skutečnost, že trh s novými psychoaktivními látkami se v posledních třech letech drasticky změnil: značně se zvýšil počet odhalených látek, jež jsou různorodější, a diverzifikovaly se distribuční kanály. Dochází se v něm k závěru, že rozhodnutí Rady není pro řešení nových problémů vhodným nástrojem. Komise proto vyzývá Evropský parlament

---

1 Podle definice rozhodnutí Rady (článek 3) se „novou psychoaktivní látkou“ rozumí nová omamná látka nebo nová psychotropní látka v čisté formě nebo v přípravku; „novou omamnou látkou“ látka v čisté formě nebo v přípravku, která nebyla zahrnuta na seznam v rámci Jednotné úmluvy Organizace spojených národů o omamných látkách z roku 1961 a která může představovat srovnatelnou hrozbu pro veřejné zdraví jako látky uvedené na seznamu I, II nebo IV; „novou psychotropní látkou“ látka v čisté formě nebo v přípravku, která nebyla zahrnuta na seznam v rámci Úmluvy Organizace spojených národů o psychotropních látkách z roku 1971 a která může představovat srovnatelnou hrozbu pro veřejné zdraví jako látky uvedené na seznamu I, II, III nebo IV.

2 Výroční zpráva Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) a Europolu o provádění rozhodnutí Rady 2005/387/JVV za rok 2010, s. 15.

3 Úř. věst. L 127, 20.5.2005, s. 32-37.

4 Členské státy by měly přijmout nezbytná opatření na základě svých závazků vyplývajících z Úmluvy OSN z roku 1971 o psychotropních látkách a z Jednotné úmluvy OSN o omamných látkách z roku 1961 (článek 9 rozhodnutí Rady). Tyto povinnosti jsou stanoveny v článku 3 Úmluvy Spojených národů z roku 1988 proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami: „Každý členský stát přijme nezbytná opatření k zavedení těchto trestních činů ve svém vnitrostátním právu, jsou-li spáchány úmyslně“, výroba, produkce, distribuce, prodej, dodávání, převážení, dovoz nebo vývoz, přechovávání nebo nákup jakýchkoli omamných a psychotropních látek.

5 Úř. věst. C 326, 20.12.2008, s. 7-25. Akce 69.

6 Souhrnná zpráva o závěrech výzkumu se nachází v příloze (oddíl 7).

a Radu, aby se zúčastnily diskuze o způsobu posílení evropských právních předpisů. Cílem tohoto snažení jsou možné legislativní návrhy Komise v roce 2012.

2. NOVÉ PSYCHOAKTIVNÍ LÁTKY V EU: VÝVOJ A VÝZVY

V uplynulých pěti letech členské státy oznámily prostřednictvím mechanismu výměny informací[7], který zavedla Komise, 115 psychoaktivních látek[8]. Zatímco v období 2005–2008 se počet nových oznámených látek stabilně pohyboval mezi 10 až 15, od roku 2009 došlo k značnému zvýšení počtu oznámení.

Mnoho nových psychoaktivních látek jsou ve skutečnosti variace v rámci konkrétní skupiny chemikálií a podobají se látkám, které jsou kontrolované na vnitrostátní úrovni. V některých případech se jedná o výrobky obsahující bylinné a syntetické sloučeniny, které se objevují v nejrůznějších směsích v různých členských státech. Jedním z příkladů je Spice, směs bylin a syntetických kanabinoidů, které napodobují účinky konopí[9]. Tyto látky se těžko určují a regulují kvůli své rozmanitosti a rychlosti, s níž jsou vyvíjeny namísto již kontrolovaných látek.

Mnoho těchto látek se vyrábí v komerčních laboratořích, pravděpodobně v Asii[10], a jsou většinou levnější, než nedovolené drogy. Přestože mají status povolených látek („legální omamné látky“)[11], což by mohlo uživatele vést k přesvědčení, že se jedná o bezpečné látky, mohou představovat hrozbu pro veřejné zdraví srovnatelnou s nelegálními drogami uvedenými na seznamu podle úmluvy Organizace spojených národů o omamných látkách. Základní složky a účinky jsou často nejasné. Mohou tedy být toxické, způsobovat závislost a mít dlouhodobé nepříznivé účinky. Pro uživatele jsou hlavním zdrojem informací o případných účincích těchto látek a jejich rizicích internetové stránky a zprávy zveřejněné na internetu společenstvími uživatelů drog. Uvádějí se na trh a prodávají se zejména ve specializovaných obchodech, po internetu, nebo u drogových dealerů.

Po mnoho let existovaly specializované obchody prodávající nové psychoaktivní látky pouze v několika málo členských státech. V uplynulých dvou letech se však takové obchody rychle objevují v mnoha zemích, včetně Polska, Irska a Rumunska. V EU neexistuje jednotný přístup

---

7 Systém včasného varování EMCDDA/ Europol, na němž se členské státy podílejí.

8 Rozbor oznámených látek, typů a trendů se nachází v příloze (oddíl 4a 7).

9 „Spice“ se v Evropě objevil poprvé v roce 2006 a stal se oblíbeným v roce 2008. Žádná ze složek směsi „Spice“ se nevyvinula jako samostatná droga. www.emcdda.europa.eu/publications/thematic-papers/spice

10 Zejména v Číně a Indii.

11 Termín „legální omamné látky“ zastřešuje mezinárodně neregulované psychoaktivní sloučeniny nebo výrobky obsahující tyto látky, které byly speciálně vyvinuty, aby napodobovaly účinky známých (zavedených) drog, přičemž je často cílem obejít stávající kontroly drog. Termín zahrnuje celou řadu syntetických látek a látek a výrobků rostlinného původu, včetně „chemikálií určených pro výzkumné účely“, „párty pilulky“, „rostlinné omamné látky“ atd.. Obvykle se prodávají po internetu nebo v obchodech typu „head shop“ nebo „smart shop“, které používají agresivní a sofistikované marketingové strategie. V některých případech mají tyto výrobky záměrně na obalu nesprávně uvedeny údajné složky, které neodpovídají skutečnému složení. Trh s „legálními omamnými látkami“ se liší od ostatních rychlostí, s jakou dodavatelé obcházejí kontrolu drog tím, že nabízejí nové alternativy zakázaných produktů.

k regulaci specializovaných obchodů. Přesto mohou vnitrostátní rozhodnutí ohledně těchto obchodů ovlivnit politiky[12] v dalších členských státech.

V bleskovém průzkumu EMCDDA[13] z roku 2010 bylo zjištěno 136 internetových obchodů, které prodávají nové psychoaktivní látky. Většina těchto obchodů se nachází v Nizozemsku, Spojeném království a Německu, ale nejméně pět se jich nachází v Polsku, Francii a Maďarsku.

Členské státy byly novými psychoaktivními látkami postiženy různým způsobem. Pro kontrolu a regulaci výroby, prodeje a držení těchto nových psychoaktivních látek použily různé zákony, zejména kontroly drog a právní předpisy o léčivech. Také použily právní předpisy založené na různých směrnicích a nařízeních[14], které řeší bezpečnost potravin[15], ochranu spotřebitele a nebezpečné látky a výrobky na úrovni EU[16]. Některé nové psychoaktivní látky je však prodávají například s označením „není určeno pro lidskou spotřebu“, s cílem obejít protidrogové právní předpisy[17].

3. CÍLE A OBLAST PŮSOBNOSTI ROZHODNUTÍ RADY

Rozhodnutí Rady ze dne 10. května 2005 bylo přijato na základě článků 29, čl. 31 odst. 1 písm. e) a čl. 34 odst. 2 písm. c)[18] Smlouvy o Evropské unii (třetí pilíř). Jeho účelem bylo umožnit členským státům účinně řešit výskyt psychoaktivních látek tím, že je podřídí kontrolním opatřením v celé EU.

Postup podrobení nových psychoaktivních látek kontrolním opatřením, který zavedlo rozhodnutí Rady, obsahuje šest kroků: 1) členský stát dodá informace ohledně nové látky na svém trhu; 2) Europol a EMCDDA ve spolupráci s Evropskou agenturou pro léčivé přípravky (EMA) vypracují společnou zprávu a předloží ji Radě; 3) Rada si od EMCDDA vyžádá hodnocení rizika; 4) EMCDDA předloží Radě a Komisi hodnocení rizika; 5) Komise předloží Radě iniciativu na kontrolní opatření; 6) Rada rozhodně o podrobení dané látky kontrolním opatřením a o povinnosti zavést trestněprávní opatření. Tento postup se od roku

---

12 Například nedávné zásahy polských orgánů proti více než 1 300 obchodů typu „head shop“ v této zemi vedlo k tomu, že provozovatelé začali otevírat podobné obchody v sousední České republice.

13 EMCDDA, Výroční zpráva za rok 2010 o stavu drogové problematiky v Evropě, s. 92-93.

14 Přehled těchto nástrojů EU je uveden v příloze (oddíl 5).

15 Některé nové psychoaktivní látky mohou být považovány za potraviny, jelikož všechny látky, které jsou určeny k orální konzumaci, mohou být považovány za potravinu a podléhají právním předpisům o bezpečnosti potravin (článek 2 nařízení(ES) Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin).

16 Držení pro vlastní spotřebu není trestným činem podle právních předpisů o léčivech, ale často je považováno za trestný čin podle právních předpisů o kontrole drog. Právní předpisy o bezpečnosti potravin a na ochranu spotřebitele vyžadují, aby výrobci prokázali bezpečnost svých výrobků.

17 Mefedron, který byl podřízen kontrolním opatřením v celé EU dne 2. prosince 2010 (Úř. věst. L 322, 20.12.2010, s. 44) byl uváděn na trh jako „hnojivo pro rostliny“, jiné přípravky se prodávají jako „koupelové soli“ nebo "pokojové parfémy“.

18 Tyto články se týkají policejní a justiční spolupráce v trestních věcech a přijímání opatření o minimálních pravidlech týkajících se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami. Lisabonská smlouva zpochybňuje důvod rozhodnutí Rady, jelikož zrušila bývalý článek 34 dost 2 písm. c) Smlouvy o EU, na jehož základě bylo možné přijmout rozhodnutí uvalit na nějakou látku kontrolní opatření. Rozhodnutí uvalit kontrolní opatření na mefedron mohlo být přijato pouze na základě zásady zachování *acquis* třetího pilíře.

2005 použil pouze dvakrát. V roce 2007 rozhodla Rada o podrobení BZP[19] kontrolním opatřením a v roce 2010 mefedron[20].

Oblast působnosti rozhodnutí Rady je definována analogicky k systému drogové kontroly, jak požadují úmluvy OSN o drogách, které se snaží převést na úroveň EU[21]. Vztahuje se na látky, které nebyly zahrnuty na seznam podle těchto úmluv a které mohou představovat obdobnou hrozbu pro veřejné zdraví. Nevztahuje se na prekurzory drog[22] nebo na látky, které se používají při výrobě léčivých přípravků[23]. Rozhodnutí Rady nehodlá nahrazovat právní předpisy členských států ohledně nových psychoaktivních látek, ale spíše se zaměřuje na látky, které jsou nebo by se mohly stát problémem v celé EU.

4. FUNGOVÁNÍ ROZHODNUTÍ RADY

V roce 2010 byl oznámen rekordní počet nových látek (41), více než třetina všech oznámených látek od roku 2005. Tento nárůst v počtu oznámení dokládá nejen rychlost zvyšování se počtu látek dostupných v EU, ale také zlepšení ohlašovacích kapacit v některých členských státech. Pět zemí zaznamenalo 75 % všech prvních oznámení, přičemž Spojené království oznámilo třetinu nových látek, což odráží vysokou úroveň této země, co se týče ohlašovacích schopností a kapacit identifikace[24].

Jelikož ne všechny členské státy uplatňují proaktivní přístup (prostřednictvím kontrolovaných testovacích nákupů na internetu a ve specializovaných obchodech), je možné, že počet nových látek na trhu je vyšší, než kolik jich bylo oznámeno.

Doposud vedla oznámení od členských států ke zveřejnění tří společných zpráv: ohledně *m*CPP[25] (2006), BZP (2007) a mefedronu (2010). Po společných zprávách o BZP a mefedronu bylo provedeno hodnocení rizika[26].

Hodnocení rizika o BZP a mefedronu poskytlo argumenty pro podrobení těchto látek kontrolním opatřením. V obou hodnoceních se došlo k závěru, že látky představují riziko pro zdraví i společnost, ale uznalo se, že vědecké důkazy ohledně akutního a dlouhodobého poškození zdraví, úmrtí, forem konzumace a ohledně prevalence jsou omezené.

Rozhodnutí Rady stanoví, že na základě závěrů hodnocení rizika může Rada rozhodnout o podrobení dané látky kontrolním opatřením a o povinnosti zavést trestněprávní opatření.

---

19 1-benzylpiperazin.

20 4-methylmethkatinon.

21 Čl. 3 písm. b) a c).

22 Chemické látky používané k výrobě drog.

23 Čl. 7 odst. 3.

24 Viz příloha (oddíl 4).

25 1-(3-chlorfenyl)piperazin.

26 U *m*CPP se hodnocení neprovedlo, jelikož se látka používá při výrobě léčivých přípravků. Látka nemohla rovněž být sledována v rámci systému farmakovigilance. Rozhodnutí Rady nepožaduje sledování látek, u nichž nebylo provedeno hodnocení rizik, ale zprávy z jiných zdrojů ukazují, že *m*CPP je stále přítomno na trhu, a to jak samostatně, tak jako součást tablet extáze. Systém farmakovigilance je postup sledování bezpečnosti léčiv, který provádí opatření na snižování jejich rizik a zvyšování jejích pozitivních účinků. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 ze dne 31. března 2004, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi a kterým se zřizuje Evropská agentura pro léčivé přípravky. Úř. věst. L 136, 30.4.2004, s. 1-32.

Neexistence alternativ (tedy jiných opatření než trestněprávních) odráží mechanismus úmluv OSN o nedovolených drogách. V obou případech (BZP a mefedron) Komise po hodnocení rizika dané látky navrhla (a Rada s tím souhlasila[27]), aby látka byla podrobena kontrolním opatřením a uložila členským státům povinnost zavést trestněprávní sankce[28]. V případě BZP se v rozhodnutí Rady[29] uznalo, že hodnocení rizika neobsahovalo nezvratné důkazy ohledně celkových rizik, které daná látka představuje, ale konstatovalo se, že „na základě zásady předběžné opatrnosti" je nutné přijmout opatření vzhledem ke zdravotním rizikům.

5. VÝSLEDKY PRŮZKUMU

Průzkum provedený v členských státech ukazuje, že mechanismus výměny informací je užitečným nástrojem, který je upozorňuje na nové látky zjištěné v sousedních zemích. Mnoho zemí však poukazuje na to, že by se měly poskytovat další informace, zejména toxikologické a forenzní. Většina členských států tvrdí, že látky, které nepodléhají hodnocení rizika podle společné zprávy, by přesto měly být aktivně sledovány.

Vědecký výbor uznává, že hodnocení rizika se ze své podstaty vzhledem k nedostatku informací o nových látkách zakládají na částečné znalosti, poukazuje však zároveň na to, že by měly být zpřístupněny další zdroje na podporu postupu hodnocení rizika, například díky provádění toxikologických testů. Mnoho členských států tento názor podporuje.

Četné členské státy vyjádřily znepokojení nad tím, že rozhodnutí Rady může řešit jen jednu psychoaktivní látku najednou. Prohlašují, že tento přístup znemožňuje ucelenou reakci, jelikož jakmile je jedna látka podřízena kontrolním opatřením, může být jednoduše vyvinuta a na trh uvedena látka nová, která ji nahradí. Také to znesnadňuje opatření proti drogám, které se skládají z více složek v různých kombinacích, přičemž každá by měla být zkoumána individuálně. To je důvod, proč nebylo učiněno žádné opatření na úrovni EU proti směsi Spice.

Mnoho členských států se pokusilo zabývat více látkami najednou a zvolit obecnější přístup[30], ale ne všechny členské státy tuto metodu používají. Současná kontrolní opatření pro skupinu chemicky příbuzných látek je jedním ze způsobů řešení problému, který si zaslouží důkladnou diskuzi. Posuzovat různé látky najednou je prakticky obtížné provést a vědecky méně průkazné, jelikož účinky a případné škody se mezi jednotlivými látky patřícími do jakékoli generické skupiny značně liší. Vědecký výbor EMCDDA uvedl, že do hodnocení rizika by mohla být začleněna širší diskuze ohledně chemicky příbuzných složek s cílem poskytnout lepší pochopení podobných látek, které by mohly být uvedeny na trh.

Průzkum ukázal, že značný počet členských států vnímá současnou situaci, kdy neexistují alternativy ke trestněprávní kontrole, jako nevhodnou a zdůrazňují, že se mělo zvážit více možností, zejména dočasná kontrola a opatření řízení rizik.

Co se týče časového plánu rozhodování, všechny členské státy zdůrazňují, že k řešení nových psychoaktivních látek je nutné rychlé jednání. Podle průzkumu je většina členských států

---

27 Členské státy musí za tímto účelem do jednoho roku přijmout vnitrostátní opatření na provedení rozhodnutí Rady (čl. 9 odst. 1)

28 KOM(2007) 430 v konečném znění, 17.7.2007; KOM(2010) 583 v konečném znění; 2010/0293 (NLE), 20.10.2010.

29 Úř. věst. L 63, 7.3.2008, s. 45 (8. bod odůvodnění).

30 Současně prováděné hodnocení a/nebo kontrola skupiny chemicky příbuzných složek.

přesvědčena, že rozhodování je příliš pomalé: BZP bylo podřízeno kontrolním opatřením 15 měsíců po společné zprávě, mefedrin 12 měsíců.

Sedmnáct členských států by souhlasilo s urychleným/krizovým postupem, zejména pokud látka vyvolává značné obavy a pokud je nutný další vědecký výzkum. Některé členské státy tento krizový přístup již používají – zrychlený postup omezení prodeje nových látek na omezené časové období. Jeden z členských států navrhl, že by mohl být zřízen stálý výbor, aby mohly orgány EU a agentury rozhodovat o dočasných opatřeních. Jiný členský stát doporučil opatrnost, co se týče krizových opatření, a upozornil na riziko, že zákaz nemusí být zrušen i tehdy, když hodnocení nedodá důkazy škod způsobovaných danou látkou.

6. NUTNOST KOMPLEXNÍHO PŘÍSTUPU

Přestože veřejné riziko vyplývající z nových psychoaktivních látek se může zdát nižší, než u tradičních nedovolených drog[31], povinnost chránit veřejné zdraví nedovoluje propadnout lhostejnosti. Je proto nutné na úrovni EU vypracovat jasnou a komplexní reakci na častý výskyt a narůstající popularitu těchto látek. Klíčovým problémem je skutečnost, že jsou vyráběny a prodávány v šedé zóně právních předpisů někde mezi kontrolou drog, bezpečností potravin, ochranou spotřebitele a právními předpisy o léčivech a chemických látkách. Orgány v mnoha členských státech si často nejsou jisty, které právní předpisy by se na tyto látky vztahovaly nejúčinněji.

Rozhodnutí Rady může být vnímáno jako nástroj na ochranu veřejného zdraví i jako nástroj trestního soudnictví, jehož cílem je řešit nové psychoaktivní látky prostřednictvím posíleného prosazování práva a justiční spolupráce mezi členskými státy. Přesto se v posledních pěti letech ve velké míře používalo především jako nástroj ochrany veřejného zdraví, který orgánům umožňuje vyměňovat si informace o nových látkách a chápat trendy na tomto rychle se měnícím trhu a předcházet jim. Jako nástroj trestního soudnictví bylo použito pouze dvakrát: dvě látky byly podrobeny kontrolním opatřením a následně trestněprávním sankcím.

Mnoho látek, které členské státy oznámily, se netýkalo celé EU a problém se tedy řešil na vnitrostátní úrovni. Některé výrobky, jako například Spice, vyvolaly znepokojení v mnoha členských státech, ale neřešily se na úrovni EU, jelikož akce přijaté na základě rozhodnutí Rady mají omezenou působnost v případě takových směsí nebo látek. Mnoho dalších látek, které vyvolaly znepokojení ohledně veřejného zdraví, se mohlo řešit na úrovni EU, kdyby rozhodnutí Rady nabízelo „lehčí“ alternativy řízení rizik vedle trestněprávních opatření.

Oblast působnosti rozhodnutí Rady odráží mechanismus úmluv OSN, omezuje možnosti kontroly těchto látek, a snižuje tak i počet látek, které je možné na úrovni EU účinně řešit. Přestože zřejmě existuje mezi členskými státy konsenzus, že trestněprávní opatření by měla být součástí reakce na nové psychoaktivní látky na úrovni EU, většina se shodne na tom, že se ne vždy jedná o udržitelné řešení problému šíření nových psychoaktivních látek a že by se rozhodně nemělo jednat o možnost jedinou. Členské státy se shodnou na tom,

[31] Hodnocení rizik o BZP a mefedronu uvedlo dvě úmrtí, kde tyto látky byly zřejmě jedinou příčinou smrti, přestože další případy byly mezitím potvrzeny. EMCDDA odhaduje, že 7 500 až 8 000 osob v EU ročně umírá následkem předávkování opiáty a kokainem. 10458/07 CORDROGUE 35, 5.6.2007, 12658/10 CORDROGUE 67, 29.7.2010. EMCDDA, Výroční zpráva za rok 2010 o stavu drogové problematiky v Evropě, s. 16.

že konečným cílem kontroly je ochrana občanů před neznámými riziky, která jsou spojena s těmito látkami.

Fáze výměny informací a hodnocení rizika umožnila členským státům sdílet informace a poskytla jim odpovídající a včasnou zpětnou vazbu ohledně trendů a vývoje na tomto rychle se měnícím trhu. Hodnocení rizika poskytuje nezbytný prostor pro sdílení výzkumu na úrovni EU, ale je nutné zvýšit úsilí, aby rozhodnutí byla založena na důkazech. V souladu s průzkumem a s cílem řešit nevyhnutelná omezení hodnocení nových látek, o nichž je dostupných jen málo informací, by mělo být zpřístupněno více zdrojů, zejména na podporu toxikologických a forenzních analýz a farmakologických zkoušek.

V oblasti rozhodování průzkum jasně ukazuje, že rychlá reakce EU je nezbytná. Podle některých členských států by bylo možné reagovat rychleji, pokud by se používaly nástroje, které dobře fungují v oblasti bezpečnosti potravin a výrobků a nebezpečných chemikálií. V některých případech by se mohlo jednat o mezikroky až do přijetí rozhodnutí o trestněprávních opatřeních. Tyto systémy zahrnují mechanismus oznamování a výměny informací i nouzové postupy pro případ bezprostředního ohrožení zdraví (včetně dočasného zákazu). Také zahrnují systém klasifikace, který orgánům umožňuje jednat přiměřeně rizikům hodnoceného výrobku. Takové mechanismy by mohly členským státům dovolit pružnější rozhodování, co se týče nejpřiměřenějšího způsobu řešení konkrétních látek, a zároveň jim umožnit jednat rychleji.

7. ZÁVĚRY — DALŠÍ POSTUP

Rozhodnutí Rady nových psychoaktivních látkách je jistě užitečný nástroj řešení problematiky nových látek na úrovni EU, zejména protože umožňuje výměnu informací mezi členskými státy (systém včasného varování). Podle tohoto hodnocení se však ukazuje, že podrobování těchto látek kontrolním opatřením na celoevropské úrovni má tři slabiny:

- není schopné vypořádat se s velkým nárůstem počtu nových psychoaktivních látek na trhu, jelikož řeší látky zdlouhavě jednu po druhé;
- nereaguje dostatečně rychle, látky podrobené kontrolním opatřením jsou rychle nahrazovány novými s podobnými účinky, často jen s malými úpravami jejich chemického složení;
- neexistují alternativy ke trestněprávní kontrole.

Proto Komise pod podmínkou dalšího hodnocení dopadů přezkoumá potřebu účinnějšího právního nástroje. Přezkoumá, jak by bylo možné sloučit potřebu rychlé reakce a posíleného hodnocení rizika těchto látek. Zhodnotí opatření na rozšíření podporu sběru toxikologických a forenzních informací.

Komise vnímá potřebu ucelené reakce na úrovni EU, vyplnění mezer mezi kontrolou drog a ostatními druhy právních předpisů, včetně oblasti bezpečnosti potravin a výrobků. Kromě trestněprávních opatření je potřeba zhodnotit další alternativy řízení rizik s cílem zajistit na úrovni EU rychlejší reakci na výskyt látek, které vyvolávají obavy.

S cílem zlepšit porozumění rychle se měnícího trhu s novými psychoaktivními látkami Komise přezkoumá možnosti sledování látek, které nepodléhají hodnocení rizika, ale vyvolávají obavy[32], i látek, které hodnocení rizika podléhají.

Veškeré legislativní návrhy ohledně nových psychoaktivních látek musí být založeny na důkladné a komplexní analýze a diskuzi. Komise proto vyzývá Evropský parlament a Radu, aby se zúčastnily diskuze o tom, jak učinit právní předpisy v této oblasti účinnějšími. Komise hodlá na podzim předložit Evropskému parlamentu a Radě hlavní cíle a možnosti revize rozhodnutí Rady 2005/387/SVV.

Právní předpisy samy o sobě zcela nevyřeší komplexní problém, který nové psychoaktivní látky představují, Komise proto vyzývá členské státy, aby zvýšily úsilí o zlepšení účinnosti programů pro informovanost a drogovou prevenci[33], které by měly zohledňovat narůstající oblibu nových psychoaktivních látek.

---

32 Například *m*CPP a SPICE.

33 Vývoj ucelených a inovativních přístupů k určování, sledování, a reakci na trendy v oblasti užívání nových psychoaktivních látek je prioritou programu Komise „Drogová prevence a informovanost o drogách“. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1150/2007/ES ze dne 25. září 2007, kterým se na období let 2007–2013 zavádí zvláštní program Drogová prevence a informovanost o drogách jako součást obecného programu Základní práva a spravedlnost; Úř. věst. L 257, 3.10.2007, s. 23.